

Rozvoj grafomotoriky nově

Mgr. Miroslav Procházka, PedF

Dnešní nabídka didaktických pomůcek a výtvarných materiálů umožňuje rozšiřování tvořivé práce dětí. Nový materiál pomůže rozvíjet jejich grafomotorické schopnosti.

Metodické příručky věnované problematice výtvarné výchovy a také rozvíjení grafomotorických schopností uvádějí mnoho ukázek a námětů pro práci s dětmi předškolního věku. Je důležité otevřít prostor pro výměnu nápadů a nových metod pro jejich tvořivé uplatnění v praxi.

Chceme-li uvažovat o vhodnosti jednotlivých pracovních postupů, zamysleme se nad rozvojem dítěte v předškolním věku. Dítě mezi pátým a šestým rokem věku má již velmi bohaté představy a jeho citová vazba ke světu kolem něho je mnohostranná. Ve výtvarné činnosti je jeho práce s výtvarným materiálem odvážná a obsah projevu je čitelnější, bohatší a používá již jistější techniky. Dozrávání dětské psychiky se projevuje také v obsahu práce. Děti se vážně pokoušejí „řešit problémy“, které nabízí téma pro zpracování. Je tedy zřejmé, že vhodný výběr výtvarných prostředků – nástrojů, materiálů a technik, je pro rozvoj dítěte důležitý.

Pro úspěšné psaní v 1. třídě je důležitá uvolněná ruka.

Výběr materiálů a pomůcek

Nový materiál vyvolá u předškolních dětí chuť k práci a pomůže rozvíjet jejich pracovní technické návyky a také grafomotorické schopnosti se mohou rychleji formovat právě díky novým pocitům volnosti a lehkosti u netradičních materiálů.

Můžeme samozřejmě s dětmi kreslit klacíkem do písku či do sněhu, pokreslit betonové a asfaltové plochy křídou, používat velmi měkké tužky, mastné pastely, rudky, máčené barevné křídly, dřívka, rákosová a husí pera máčená v tuši atd. Z moderních materiálů bychom se rádi podělili o zkušenosti se dvěma výrobky, které se v poslední době dostávají do mateřských škol.

Pískovnička

Paní ředitelka Jarmila Kavková z MŠ Anenská ve Frýdku-Místku uvádí svou zkušenost z práce s pískovničkou: „Nejoblíbenějším přírodním materiálem u dětí předškolního věku je písek. Však také každá MŠ na své zahradě pískoviště má a jistě je bohatě využívá. Ale co v době, kdy si děti venku s pískem hrát nemohou? V katalogu firmy Benjamin jsme objevili velice vhodnou pomůcku, která dětem umožní kontakt s pískem i za nepříznivého počasí. Zástupkyně firmy Benjamin nám ochotně tuto pomůcku – pískovničku zapůjčila k otestování. Reakce dětí na hru s pískovničkou jsou velmi pozitivní. Hra zaujme vždy velkou skupinu dětí. V pískovničce mohou děti písek různě formovat, shrnovat, nabírat, uhrabávat. Velmi rády do písku kreslí buď prstem, nebo dřívkem, obrázky doplňují kamínky, semínky, dřevěnými barevnými tvary. Snadno a rychle lze písek uhladit stěrkou. Do hladkého povrchu děti rády tvoří zajímavé obrázky pomocí kuličky s gumovými hroty – procvičují jemnou motoriku i koordinaci pohybů. Dalším zpestřením hry s pískovničkou jsou dřevěné берушки, které pomocí magnetu vytvářejí zajímavé cesty, labyrinty.

Pískovnička je velmi oblíbená pomůcka, která zaujme každé dítě. Je vhodná pro děti všech věkových skupin. Pomáhá nám v navazování kontaktu s každým, i méně adaptabilním dítětem v prostředí naší mateřské školy.“

K těmto zkušenostem musím připojit ještě jednu poznámku. Práce s pískem je velmi tvořivá a dětem jistě přináší mnoho radosti. Podstatné je ale zachování určitých parametrů, které musí pískovnička splňovat. Důležité je hygienické hledisko – v pískovničce proto doporučujeme používat čistý křemičitý písek a raději se vyhnout jiným náhradám. Vezměme také v potaz bezpečnost a trvanlivost materiálu – tvrzené sklo bude jistě odolné proti poškrábání a vydrží dětské „pokusy“ lépe.

Prstový štětec

K další zajímavé pomůcce – prstovému štětcí, se dnes může vyjádřit mnoho učitelek z mateřských škol i z 1. stupně ZŠ. Podle zkušenosti Mgr. Michaely Klenové a Mgr. Jany Pustkové z 1. ZŠ U Splavu v Třinci lze tento štětec velmi dobře užít v mateřské škole při všech výtvarných aktivitách a hrách, velmi důležitý ale bude při nácvičování psacích pohybů a při uvolňovacích cvičeních. Z tohoto důvodu se štětec hodí velmi dobře do hodin prvopočátečního psaní v první třídě ZŠ. Nácvičování psaní správných tvarů písmen a číslic děti provádějí buď barvami na velké papíry, nebo po namočení do čisté vody na tabuli. Štětce nezanechávají štětiny na výkrese, dětem nedělá potíže štětec uchopit a velmi lehce s ním pracují. Ruka se tak snáze uvolňuje a děti mohou vymýšlet nové formy výtvarného projevu.

Z uvedených podnětů z praxe vidíme, že možnost práce s novými materiály je dnes veliká. Děti nám za naši snahu o zprostředkování nových prožitků darují radost z práce a předvedou nám, kolik tvořivých nápadů v sobě ukrývají.